MILJØDIREKTORATET TRONDHEIM
Postboks 5672 Torgarden
7485 TRONDHEIM

Deres ref:
Vår ref: 2017/268973
Dato: 19. desember 2017
Org.nr: 985399077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Mattilsynet

Tilsynsrapport

Vi viser til inspeksjonen hos MILJØDIREKTORATET TRONDHEIM 9. desember 2017 - 18. desember 2017.

Inspeksjonen ble utført av spesialinspektør Andre Høva. Fellingsleder Nordfjella Kristoffer Ullern Hansen og operativ leder og fellingsleder Nordfjella Petter Braaten var til stede under inspeksjonen.

Oppsummering
Det er ført tilsyn med dyrevelferd, gjennomføring av smitteforebyggende tiltak og håndtering av animalsk avfall i forbindelse med statlig felling av reinsdyr fra sone 1 i Nordfjella.
Den statlige fellingen av reinsdyr utføres som en del av saneringsplanen for å fjerne den smittsomme sjukdommen CWD fra Nordfjella. 2 fellingslag har vært i aktivitet i denne tilsynsperioden .

Smitteforebyggende tiltak
Det er gjennomført smitteforebyggende tiltak på fellingsmannskapenes forlegning på Breistølen. Disse tiltakene består i at det er etablert en smittesluse som alle mannskapene passerer gjennom på vei inn og ut fra feltvirksomhet. Alt yttertøy og støvler som brukes i felt oppbevares i urein del av smitteslusa. Operativ leder og fellingsleder har et ansvar for å instruere fellingsmannskaper og helikoptermannskaper i bruken av slusa. Det er også etablert et skille mellom reint og ureint område i uteområdet på Breistølen. Gjennomføringen av smitteforebyggende tiltak på Breistølen er vurdert som tilfredsstillende denne tilsynsperioden.

Det er etablert et opplegg for smitteforebyggende tiltak på baseområdet der de felte dyra tas inn for prøvetaking og lagring. Baseområdet er avsperret med sperregjerde eller sperresnor som er tydelig merket med "Adgang forbudt - smittsom dyresjukdom-Mattilsynet" . Det opereres med ulike soner innenfor avsperringen. Områder som må trafikkeres av lastebiler/ trailere ved henting av containere og annen vareleveranse holdes minst mulig kontaminert. Droppområdet der dyra droppes fra helikopter eller avlastes fra scooterhenger, og området der dyra prøvetas inne i rubbhallen vurderes som svært kontaminert. Det er stor risiko for smittespredning dersom personer tar seg inn på det avsperra området uten å følge fastsatte smitteforebyggende tiltak.

Mattilsynet
Region Øst

Saksbehandler: Andre Høva
Tlf: 22 40 00 00 / 22777828
E-post: postmottak@mattilsynet.no
(Husk mottakers navn)

www.mattilsynet.no

Postadresse:
Felles postmottak, Postboks 383
2381 Brumunddal
Telefaks: 23 21 68 01

Det er nå påvist sikker CWD-smitte i 3 av dyra som er felt av fellingslagene. Det er mistanke om CWD-smitte i 2 av de dyra som er felt i denne tilsynsperioden. Verifisering av mistanken i disse 2 dyra er ventet i løpet av uke 51. Dette viser at de smitteforebyggende tiltakene som gjennomføres både i baseområdet og på Breistølen, er svært viktige. Fellingslagenes motivasjon for og evne til å gjennomføre fastlagte smitteforebyggende tiltak vurderes som god.

Håndtering av animalsk avfall
Alt avfall fra døde rein håndteres som animalsk biprodukt kategori 1. Dette innebærer at avfallet behandles på en måte som inaktiverer CWD-prioner. På baseområdet oppbevares kadavrene i lukkede stålcontainere .

Dyrevelferd
Tilsynet med dyrevelferden under statlig felling er utført ved følgende metoder:
-Gjennomgang av de elektroniske loggene som føres daglig av SNOs fellingspersonale.
-Vurdering av skuddskader på avlivede dyr som er transportert inn til basestasjonen. Alle døde og avlivede dyr transporteres til basestasjonen for prøvetaking og videre håndtering som smittefarlig materiale.
-Vurdering av ernæringsstatus hos et utvalg dyr ved hjelp av visuell undersøkelse av beinmarg fra metacarpus og/eller metatarsus (rørknokler)

Resultater av tilsynet i perioden 09.12.-18.12.2017:

Gjennomgang av loggene
Feltaktivitetsloggen viser at det er felt 216 dyr i perioden 09.12.-18.12. Dette omfatter 23 kalver, 121 simler og 72 bukker. 2 dyr er rapportert skadeskutt. Det ene av dem ble felt etter ca. 4 minutter, det andre etter ca. 1 time fra første påskyting. Det vurderes at ettersøk er gjennomført raskt og på forsvarlig måte i disse 2 tilfellene. Vær- og føreforholdene har vært krevende i 4 dager i denne 10-dagers perioden. Disse dagene har det vært lite felling av dyr. 18.12. var det ikke fellingsmannskaper i fjellet fordi fellingen var avsluttet før jul.. Helikopter er brukt til rekognosering og uttransport av felte dyr . Helikopter er også brukt til kortvarig driving av dyr med godt resultat. Snøscooter brukes ikke i selve fellingssituasjonen, men til transport av personell i fjellet og i en viss grad til uttransport av felte dyr ut fra fjellet. Stabsloggen viser at fellingslagene er i kontakt med reinsdyrflokker av varierende størrelse alle dager det felles dyr. Det er både bukkeflokker og fostringsflokker. Fostringsflokkene har korte fluktavstander etter fellingssituasjoner. Det rapporteres at flokkene ser ut til å bli tilvent snøscooteraktivitet. Det rapporteres om bukkeflokker som er mer urolige/på vakt og kan trekke raskt i flere km etter fellingssituasjoner.

Fluktavstand er en parameter som viser hvordan dyra reagerer på fellingsaktiviteten. Observerte endringer i fluktavstand over tid vil indikere om det skjer en tilvenning (habituering) over tid eller, i motsatt tilfelle, om fluktavstanden øker som et tegn på økt fryktreaksjon. Dette er faktorer som kan ha betydning for utviklingen i ernæringsstatus hos dyra over tid. Registreringer av fluktavstand blir derfor en av flere faktorer som gir grunnlag for en helhetlig vurdering av den belastningen som fellingsaktivteten påfører dyra.

Vurdering av skuddskader

60 dyr er observert inne i rubbhallen på baseområdet. På mange av de undersøkte dyra er det vanskelig å observere skuddskader og vurdere skuddkanal fordi det ikke observeres utvendige skuddhull. I slike tilfeller må deler av dyret flås/skjæres inn på for å konstatere hvor skuddkanalen er. Dette sammenfaller med opplysninger fra fellingsmannskapene om at de homogene, blyfri kulene som brukes i mange tilfeller gir dårlige skuddtegn og at det ikke finnes blodspor etter skada dyr. Det rapporteres også at dyra følger flokken et stykke selv etter treff i vitale organer. Mattilsynets inntrykk er at disse kulene ekspanderer i svært liten grad når de ikke treffer store knokler. Selv om denne ammunisjonen er godkjent til bruk på storviltjakt i Norge er det grunn til å vurdere på nytt om den er det riktige valget til denne fellingen av rein.

Vurdering av ernæringsstatus
Ernæringsstatus hos dyra observeres ved å se på fettmengde i beinmargen i rørknokler på et antall rein hver uke. Beinmargen brukes som en indikator på fettreservene dyra har i kroppen. Når beinmargen er tilnærmet fri for fett er dyret kritisk avmagret. Målsetningen med disse observasjonene er å registrere om det skjer en kritisk endring i fettmengden i beinmargen. Fettmengden bedømmes i denne sammenhengen på en skala fra 1 til 3 der 1 er tilnærmet fettfri marg mens 3 er marg med høyt fettinnhold. Om mulig undersøkes minst 10 kalver og 5 simler hver uke. I denne tilsynsperioden er beinmarg fra 12 kalver undersøkt. 4 av disse hadde marg kategori 2, de øvrige 8 hadde marg kategori 3. 17 undersøkte simler og 10 undersøkte bukker hadde alle beinmarg kategori 3. De felte dyra har hatt mye fór i mage/tarm-systemet.

Vurdering av effektiviteten av uttaket i forhold til dyrevelferden
Det er felt 530 rein fra fellingen startet 07.11. til utløpet av denne tilsynsperioden 18.12. I denne 10-dagers perioden har det vært 5 dager med effektiv felling, 4 dager med krevende værforhold og 1 dag uten aktivitet i fjellet i det hele tatt. På dager med krevende eller umulige værforhold får dyra i all hovedsak ro. Det vurderes som dyrevelferdsmessig gunstig at dyra får slike naturlige hviledager. Dyra er fortsatt spredd på mange flokker. Dette vurderes som dyrevelferdsmessig gunstig fordi det medfører mindre fellingsaktivitet rundt hver flokk . Skuddsituasjonene blir samtidig sikrere og mer oversiktlige. Resultatene av vurderingen ernæringsstatus hos dyra vurderes som normale. De 4 kalvene med beinmarg kategori 2 har fortsatt fett ved hjertebasis. Dette viser at de ikke er kritisk avmagret. Vi vurderer etter denne tilsynsperioden at den dyrevelferdsmessige belastningen på dyra er akseptabel.

- Statlig uttak av villrein i Nordfjella sone 1

Konklusjon
Mattilsynet har ved dette tilsynet vurdert dyrevelferden ved statlig uttak som akseptabel. Denne vurderingen er gjort med bakgrunn i at den pågående fellingen av reinsdyra gjennomføres for å utrydde den smittsomme prion-sjukdommen CWD fra villreinområdet i Nordfjella. Det er vedtatt at villreinen i Nordfjella sone 1 skal fjernes innen 01.05.2018. For å nå dette målet vil det være nødvendig å utsette dyra for menneskelig aktivitet gjennom vinteren 2017/2018. Det vil bli ført tilsyn med dyrevelferden ved statlig uttak hver uke så lenge fellingen pågår, og resultatene av tilsynene vil bli vurdert fortløpende.

Se regelverk og rettigheter.

Med hilsen

Astri Ham
avdelingssjef

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.

Vedlegg:
Regelverk og rettigheter

Regelverk og rettigheter

Mattilsynet kan føre tilsyn og fatte nødvendige vedtak
Mattilsynet har hjemmel i loven til å føre tilsyn og fatte nødvendige vedtak. Hjemmelen i denne saken er matloven § 23 / dyrevelferdsloven § 30

Du har rett til å få veiledning om regelverket
Dette betyr at du kan kreve å få vite hvilket regelverk som gjelder, hvor du finner regelverket og hvordan regelverket skal forstås. Mattilsynet kan ikke gi konkrete råd om hvordan du skal oppfylle regelverket. Plikten til å veilede følger av forvaltningsloven § 11.

Vi har vurdert saken etter dette regelverket

- FOR 2002-06-27 nr 732: Forskrift 27. jun. 2002 nr. 732 om bekjempelse av dyresjukdommer (forskrift om bekjempelse av dyresjukdommer)
- FOR 2016-09-14 nr 1064: Forskrift 14. sep. 2016 nr. 1064 om animalske biprodukter som ikke er beregnet på konsum (animaliebiproduktforskriften)
- Lov 19. jun. 2009 nr. 97 om dyrevelferd (dyrevelferdsloven)